

Liite 1

Pohjantien häiriötilanteiden toimintamallit ja periaatteet – opas kenttätöitä varten

Versio 1.0
29.11.2022

Sisällysluettelo

<u>TOIMINNAN KESKEISET TAVOITTEET</u>	3	<u>VARAREITIT (ominaisuudet)</u>	15
<u>HÄIRIÖNHALLINNAN RAIVAUKSEN TOIMINTAMALLI</u>	4	<u>LIIKENTEENOHJAUSPALVELUN KÄYTTÖ</u>	16
<u>KARTAT, REITIT ja TILANNEKUVAT</u>	5	<u>KUNNOSSAPITO</u>	17
<u>JOHTAMINEN</u>	6	<u>TIEINFRAN VAURIO TIETOJEN VÄLITTÄMINEN</u>	18
<u>TIEDONTASAUS</u>	7	<u>JOUKKOLIIKENNE</u>	19
<u>TILANNEKUVA</u>	8	<u>HINAUSTOIMINTA</u>	20
<u>TYÖSKENTELY TIELLÄ</u>	9	<u>ERIKOISKULJETUKSET</u>	21
<u>KESKIKAIDEOSUUDET</u>	10	<u>AJORADAN KÄYTTÖ KAKSISUUNTAISENA</u>	22
<u>LÄHISIIRTO</u>	11		
<u>VARAREITIT (varautuminen ja käynnistäminen)</u>	12		
<u>VARAREITIT (ominaisuudet)</u>	13		
<u>VARAREITIT (ominaisuudet)</u>	14		

TOIMINNAN KESKEISET TAVOITTEET

1. Uhrien auttaminen ja työturvallisuuden takaaminen
2. Lisäonnettomuuksien ehkäisy
3. Tutkinnan turvaaminen
4. Vähintään yhden kaistan avaaminen liikenteelle mahdollisimman nopeasti
5. Raivauksen oikea-aikainen toteuttaminen
6. Hallittu palautuminen normaaliin liikennetilanteeseen

Häiriön- hallinnan raivauksen toiminta- malli

Toimintamalli

1. Pelastuslaitoksen P30 tai tilannetta johtava pelastusviranomainen tekee viranomaiskutsun Virven YL-kanavan kautta ja määrittää puheryhmän, jolle viranomaiset siirtyvät. Kutsussa mukana poliisi, pelastuslaitos, ensihoito ja tieliikennekeskus.
2. Pelastuslaitoksen P30 tekee ensitiedotuksen ja tilannearvion.
3. Pelastuslaitos vastaa pelastustoiminnasta.
4. Ensihoito vastaa loukkaantuneiden pelastustoiminnasta.
5. Poliisi vastaa liikenteenohjauksesta, pelastustoiminnan turvaamisesta ja onnettomuustutkinnasta.
6. Tieliikennekeskus vastaa liikenteen tilannekuvan muodostamisesta liikennetiedottamisesta ja tukevien palvelujen käynnistämisestä.
7. Yhteisen tilannekuvan perusteella arvioidaan ja sovitaan raivauksen.
 - a) käynnistäminen ja sen ajankohta
 - b) vaatima kalusto ja osaaminen
 - c) liikenteenohjaus ja varareittitarve
 - d) liikennöitävyyden muutokset
 - e) tilanne ohi -tieto

Häiriötilanteen liikenteen hallinnan peruslähtökohtia

1. Tiivis ja ajantasainen vuorovaikutus viranomaisten välillä koko häiriötilanteen ajan.
2. Tärkeää liikenteen haittojen minimointi.
3. Mahdollisimman nopeasti vähintään yksi kaista liikenteen käyttöön, Pelastustoiminnan johtaja määrittää, milloin voidaan ottaa käyttöön.
4. Varareittien valmistelua ei kannata viivytellä. Liikenteenohjauspalvelulla pienet varareitit nopeasti käyttöön.
5. Tiedottaminen tehokkaasti. Tieliikennekeskuksessa tehokkaat viestintäkanavat, jolloin ilmoitukset kaikista liikennettä haittaavista häiriötilanteista mm.
 - a) liikenneonnettomuudet
 - b) rakennus- tai liikennevälinepalot (savuhaitta tai muu haitta)
 - c) vaarallisten aineiden leviäminen/onnettomuudet (koskee liikenteelle tiedottamista)
 - d) muut tieliikennettä haittaavat onnettomuudet/tapahtumat/muu haitta liikenteelle (esimerkiksi öljyä tiellä)
 - e) tärkeiden liikennevalojen toimimattomuus (keltavilkulla tai pimeänä)
 - f) pääkatujen ennalta arvaamattomat vauriot (esimerkiksi vesijohdon katkeaminen)
 - g) yllättävät kelimuutokset
 - h) tieto pientareelle jätetyistä siirrettävistä ajoneuvoista ja niiden rekisteritunnuksesta
 - i) muut liikenteeseen vaikuttavat seikat (kuten hirvieläimen tai karhun havaittu liikkuvan tiellä)

KARTAT, REITIT ja TILANNEKUVAT

Karttapaikka

Kartta-
paikka

Varareitit (vaatii tunnukset)

Varareitit

Erikoiskuljetusreitit

Erikois-
kuljetus-
reitit

Liikennetilanne

Oulun-
liikenne.fi

Fintraffic

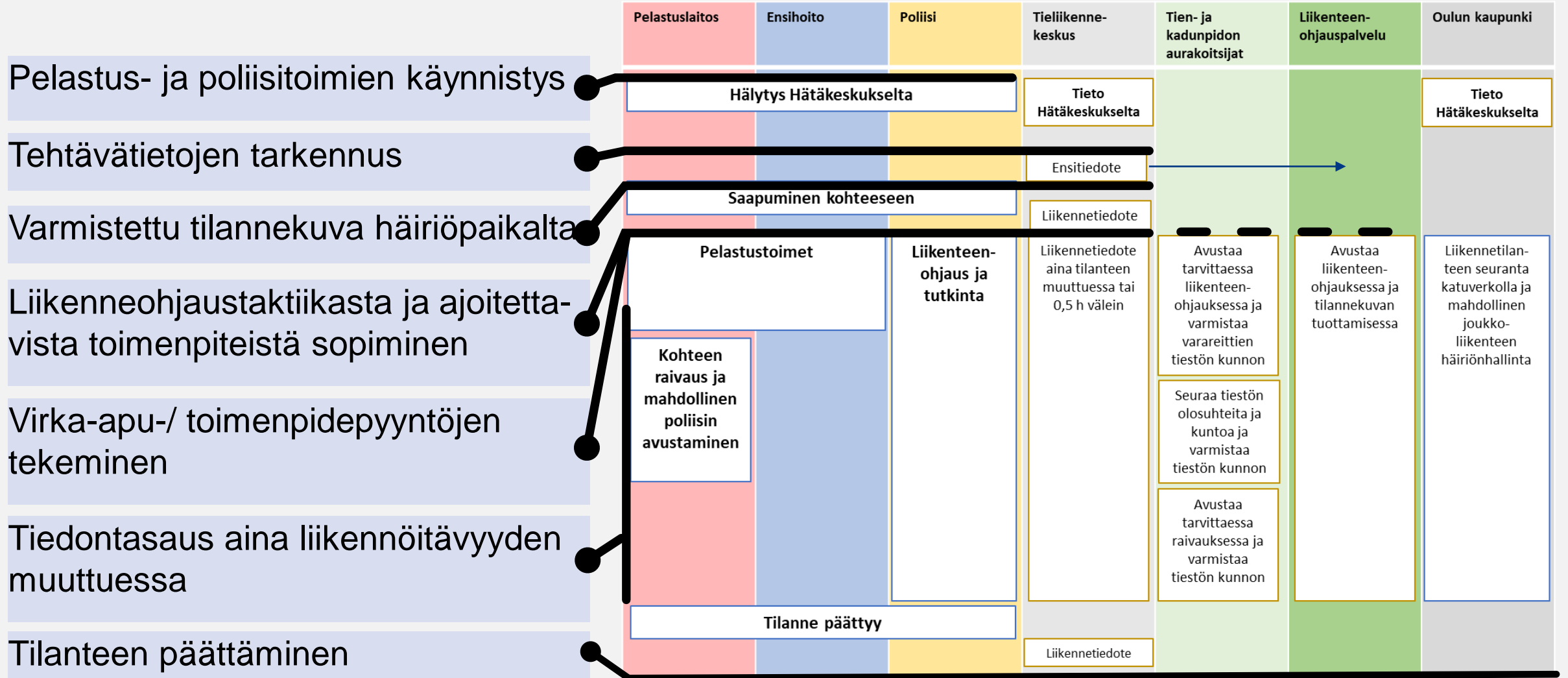
Google

JOHTAMINEN

Vastaa	Avustaa	Osallistuu

Toimija/vastuu	Yleisjohto	Uhrien hallinta	Liikenteen ohjaus	Tutkinta	Tiedottaminen	Viestintäliikenne	Liikennealueiden kunnossapito	Seudullisen joukko-liikenteen häiriöt
Pelastuslaitos					Pelastustoiminta			
Ensihoito								
Poliisi					Poliisi-toiminta			
Tieliikennekeskus					Liikenne			
ELY-keskus				Tutkijalauta-kunta			Maantiet	
Oulun kaupunki				Tutkijalauta-kunta			Kadut	

TIEDONTASAUS

TILANNEKUVA

- Muodostetaan aina yhteinen tilannekuva
- Viranomaisten tiivis yhteistyö kohteessa sekä siinä tehtävä vuorovaikutus, toiminnanohjaus ja johto-/tilannekeskusten informointi (**seuranta-alue -> lähialue**)
- Viranomaisten kauko-ohjattavien ilma-alusten (esim. UAS) hyödyntäminen (**seuranta-alue -> 0 - 5 km**)
- Tieliikennekeskuksen seuranta- ja kamerajärjestelmien hyödyntäminen (kiinteät + mobiilit) (**seuranta-alue -> 0 - 50 km**)
- Viranomaisten ilma-alusten hyödyntäminen (**seuranta-alue -> 0 - 50 km**)

TYÖSKENTELY TIELLÄ

1. Tieliikennekeskus selvittää aktiivisesti tarpeet ja mahdollisuudet vaihtuvien opasteiden käyttöön
2. Viimeistään paikalle saavuttaessa ilmoitus Tieliikennekeskukseen liikenteen varoittamista ja tiedottamista varten
3. Oman toiminnan suojaus (riittävä pelastustoiminta-alue, suoja-ajoneuvon käyttö törmäysvaimentimella tai ilman, turvallinen liikenteen ohjaus)
4. Tilanne ohi -ilmoitus tieliikennekeskukseen
5. Tieliikennekeskus varmistaa, ennen häiriötilanneohjausten poistoa, että tiellä ei ole enää työskentelyä

KESKIKAIDEOSUUDET (1+2 osuus)

1. Hälytysinformaation ja varmistetun häiriöpaikan tilannekuvan perusteella arvioidaan mahdollinen tarve saapua kohteeseen molemmista suunnista (pelastuslaitos)
2. Varmistetun häiriöpaikan tilannekuvan perusteella tehdään päätös kiertotien käyttöönotosta häiriötilanteen ajaksi (pelastuslaitos, poliisi, tieliikennekeskus)
3. Toimenpiteiden aikaisen tiedontasauksen perusteella tehdään päätös kiertotien käyttöönotosta raivauksen ajaksi (pelastuslaitos, poliisi, tieliikennekeskus)

LÄHISIIRTO

- Laki ajoneuvojen siirtämisestä 828/2008
 - > Jos ajoneuvon sijainnista aiheutuu vaaraa liikenneturvallisuudelle, poliisi on velvollinen viipymättä siirtämään ajoneuvon.
- Turvallisuuskriteeri: **Ajoneuvo kaistalla**
- Ajoneuvo siirretään lähimmälle mahdolliselle alueelle

VARAREITIT (varautuminen ja käynnistäminen)

Lähtökohtana, että liikenne pidetään tiellä ja tielle pyrkivä liikenne ohjataan muille reiteille tiedottamisella (media / tienvarsiopasteet)

**Varareitti aktivoidaan, kun KOKO ajoradan sulun arvioitu kesto
yli 30 min.**

Päätös: Paikalla oleva viranomainen (**poliisi**, jos paikalla). Konsultaatio muut viranomaiset ja tieliikennekeskus

Käynnistys-
toimenpiteet: **Tieliikennekeskus** yhteistyössä poliisin ja pelastuksen kanssa

HUOM !: Moottoritien kohdalla varareitin liikennöitävyys varmistetaan **tarvittaessa**.

Kiertotieviitat liikenteenohjauspalvelussa

VARA- REITIT (ominai- suudet)

Jakso	Jaksokuvaus	Pit. [km]	KVL	Varareitti / Laatu / Luokka	Varareitti nro
Haaransilta – Tupoksen etl	Yksi ajorata, neljä kaistaa, keskikaide.	5,8	16 000	Mt 847 - mt 8240 / erinomainen / Luokka 1	412 382
Tupoksen etl – Kempeleen etl	Yksi ajorata, neljä kaistaa, keskikaide.	4.8	19 500	Mt 8240 - mt 847 - mt 846 / hyvä (vaatii mt 847 ja mt 846 kiertoliittymässä liikenteen ohjauksen ruuhka-aikoina) / Luokka 1	412 381
Kempeleen etl – Zatelliitin etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	1,6	26 000	Mt 846 - mt 847 - Komeetantie / Hyvä / Luokka 1	412 102
				Mt 846 - Zatelliitintie - Komeetantie / Hyvä / Luokka 1.	412 103
Zatelliitin etl – Kaakkurin etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	4,6	26 000 –32 000	Komeetantie - mt 847 - mt 815 / Hyvä / Luokka 1	412 104
Kempeleen etl – Kaakkurin etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	6,2	26 000 –32 000	Mt 846 - mt 847 - mt 815 / Hyvä / Luokka 1	412 384
Kaakkurin etl – Lintulan etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu. Liittyviä rampeja pohjoisen suuntaan tiheästi.	3,1	44 500	Mt 815 - vt 22 - Poikkimaantie (mt 8155), opastettu jakso (kiinteät ja osittain sähköiset varareittiopasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1.	412 394
Lintulan etl – Oulun etl	Kaksi ajorataa, kuusi kaistaa, kapea keskikaista. Kaidesuojattu.	2,0	42 700	Poikkimaantie (mt 8155) - vt 22 (kiinteät ja osittain sähköiset varareitti opasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1.	412 393

VARAREITIT (ominaisuudet)

Jakso	Jaksokuvaus	Pit. [km]	KVL	Varareitti / Laatu / Luokka	Varareitti nro
Lintulan etl – Laanilan etl	Kaksi ajorataa, kuusi kaistaa, kapea keskikaista. Kaidesuojattu.	4,5	42 700–51 000	Poikkimaantie (mt 8155 + katujakso) – Vaalantie (mt8300) - vt 20 (kiinteät ja osittain sähköiset varareittipasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1	412 101
Lintulan etl – Pateniemen etl	Kaksi ajorataa, kuusi kaistaa, kapea keskikaista. Kaidesuojattu.	11,5	28 500–51 000	Poikkimaantie (mt 8155) – Raitotie (kiinteät ja osittain sähköiset varareittipasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1	412 111
Oulun etl – Kontinkaankaan etl	Kaksi ajorataa, kuusi kaistaa, kapea keskikaista. Kaidesuojattu.	0,8	50 800	Ouluhallin piha - Ylioppilaantie / Kohtalainen (vaatii portin aukaisun valtatie 4 rampille) / Luokka 1	412 395
				Professorintie / Hyvä / Luokka 1	412 401
Laanilan etl – Isko etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	2,3	36 700	Vt 20 - Bertel Jungin tie - Kemintie (mt 8156) (kiinteät opasteet) / Kohtalainen / Luokka 1	412 404
				Vt 20 – Raitotie – Alakyläntie (vt 20 ja Raitotien osalla kiinteät ja osittain sähköiset varareittipasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1	412 405
Iskon etl – Linnanmaan etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	1,9	36 500	Alakyläntie - Linnanmaantie / Kohtalainen / Luokka 1	412 402
Laanilan etl – Pateniemen etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	6,8	28 500–36 700	Vt 20 - Raitotie etl (kiinteät ja osittain sähköiset varareittipasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1	412 406
Iskon etl – Pateniemen etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	4,6	28 500–36 500	Alakyläntie - Raitotie (Raitotien osalla kiinteät varareittipasteet sekä liikennevalo-ohjaus tukevat reitin liikennöintiä) / Kohtalainen / Luokka 1	412 411

VARAREITIT (ominaisuudet)

Jakso	Jaksokuvaus	Pit. [km]	KVL	Varareitti / Laatu / Luokka	Varareitti nro
Linnanmaan etl – Pateniemen etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	2,7	28 500	Mt 847 - Raitotie / Kohtalainen / Luokka 1	412 412
Linnanmaan etl – Kellon etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	5,7	21 200– 29 500	Mt 847 - Kellonväylä (mt 8471) / Kohtalainen / Luokka 1	412 413
Pateniemen etl – Kellon etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	3,1	21 200	Raitotie - mt 847 - Kellonväylä (mt 8471) / hyvä / Luokka 1.	412 414
Kellon etl – Haukiputaan etl	Kaksi ajorataa, neljä kaistaa, leveä välikaista. Osittain kaidesuojattu.	6,2	15 900	Kellonväylä (mt 8471) - mt 847 - mt 848 / hyvä / Luokka 1	412 415
Kellon etl – Martinniemen etl	Kaksi ajorataa/Yksi ajorata, neljä kaistaa /kaksi kaistaa, leveä välikaista/ keskikaide. Osittain kaidesuojattu.	10,3	11 500– 15 900	Mt 848 - mt 847 - Kiiminkijoentie (mt 8460) / Luokka 1	412 416
Haukiputaan etl - Räinenperä	Yksi ajorata, kolme kaistaa, keskikaide. Osittain kaidesuojattu.	12,0	9 800– 11 500	Mt 848 - mt 847 / Hyvä / Luokka 1	412 422
Haukiputaan etl - Martinniemen etl	Yksi ajorata, kolme kaistaa, keskikaide. Osittain kaidesuojattu.	4,3	11 500	M 848 - Kiiminkijoentie (mt 8460) / Muutoin hyvä mt 8460 osuus ei sovellu raskaalle liikenteelle kaksisuuntaisena kaikissa liikenne- ja sääolosuhteissa / Luokka 1	412 425
Martinniemen etl – Räinenperä	Yksi ajorata, kolme kaistaa, keskikaide. Osittain kaidesuojattu.	7,6	9 800	Kiiminkijoentie (mt 8460) - mt 847 / Hyvä / Luokka 1	412 424

LIIKENTEENOHJAUSPALVELUN KÄYTTÖ

Tieliikennekeskus tekee päätöksen tilaamisesta itsenäisesti tai viranomaisten pyynnöstä.

KÄYTETÄÄN AINA, KUN onnettomuus Oulun kohdan moottoritiellä välillä:

Kaakkuri ETL 6 – Linnanmaa ETL 12 arkisin klo 6.30 – 9.00 tai klo 14.00 – 20.00, jossa ajoneuvo kaistalla tai kaistoilla.

KÄYTETÄÄN PIENELLÄ KYNNYKSELLÄ, KUN onnettomuus seuraavilla tiejaksoilla:

VT 4 Haaransilta – Räninänperä
VT 20 Oulu – Jääli
VT 22 Oulu – Madekoski
VT 8 Lumijoentien (MT 813) risteys - Haaransilta
MT 847 Lentokentäntien (MT 815) risteys - Linnanmaa
MT 815 Kaakkuri – Lentoasema

Resurssi:

- Nopeasti (max 30 min.) kaksi ohjausyksikköä (4 henkilöä)
- Lisäresurssimahdollisuus (4 henkilöä)

tai rikkoutunut ajoneuvo osittain tai kokonaan kaistalla/kaistoilla välillä:

VT 4 Haaransilta – Räninänperä

Muilla alueilla (max. noin 100 km säteellä Oulusta) tieliikennekeskuksen harkinnan mukaan. Lähtökohtaisesti muissa tilanteissa hinauksen/raivauksen suorittaja huolehtii ja vastaa työhönsä liittyvästä työkohteen suojauksesta ja liikenteen ohjauksesta.

KUNNOSSAPITO

- Ryhtyy toimenpiteisiin tieliikennekeskuksen toimenpidepyynnön perusteella tai viranomaisten pyynnöstä
- Keskeisiä tehtäviä:
 - Avustaa tarvittaessa liikenteen ohjauksessa ja varmistaa varareittien tiestön kunnan
 - Seuraa tiestön olosuhteita ja kuntoa sekä varmistaa turvallisen liikennöinnin
 - Avustaa tarvittaessa raivauksessa ja varmistaa tiestön kunnan
- Velvoite käyttää liikenteenohjauspalvelua äkillisissä tieinfran vaurioista johtuvissa tilanteissa, joissa tienkäyttäjien liikenneturvallisuuden vaarantuminen tai ajoneuvojen vaurioituminen on ilmeinen

TIEINFRAN VAURIO TIETOJEN VÄLITTÄMINEN

- Poliisipartio hoitaa onnettomuuspaikkatutkinnan kohteessa
- Partio soittaa vahinkotiedot (sijainti, ajankohta, vaurioitunut tienpitäjän omaisuus sekä vahingon aiheuttaja (nimi, rekisteritunnus ja liikennevakuutusyhtiö)) tieliikennekeskukselle ja pyytää samalla vahingoittuneen omaisuuden asianomistajatiedot
- Partio varmistaa, että asianomistajilta on pysyväissuostumus (valtakirja)
- Rikosilmoituksen laatimisen jälkeen partio toimittaa soittamalla tai sähköpostilla rikosilmoitusnumeron (R-nro) ja mahdolliset muut tarkentavat tiedot tieliikennekeskukselle
- Tieliikennekeskus välittää pyydettäessä vahinkotiedot ja R-nron tienpitäjän edustajalle (valtuutettu urakoitsija)

JOUKKOLIIKENNE

- Tärkeä kulkumuoto, jonka toimivuus tulee huomioida häiriötilanteessa
- Joukkoliikenteen häiriötilanteen ohjaus ja asiakkaiden tiedottaminen nykyisin liikennöitsijöiden vastuulla
- Joukkoliikenne saa tiedon häiriötilanteesta yleisen liikennetiedottamisen kautta.

HINAUSTOIMINTA

- Liikennettä haittaavista toimenpiteistä ilmoitetaan AINA tieliikennekeskukseen
- Tieliikennekeskus tukee toimenpiteitä tienvarsi-tekniologialla ja tarvittaessa lähettää liikenteenohjaus-palvelun turvaamaan tiellä työskentelyä ja varoittamaan tiellä liikkujiä
- Turvallisuus varmistetaan riittävällä työnaikaisella liikenteen ohjauksella
- Ruuhka-aikoina sallitaan lähtökohtaisesti vain henkilöiden pelastaminen ja lisävahinkojen estäminen

ERIKOISKULJETUKSET

- Reagoidaan kaikkiin merkittävästi normaalista liikennevirrasta poikkeaviin kuljetuksiin
- Käynnistetään tarvittavat varoitus- ja suojaustoimenpiteet

AJORADAN KÄYTTÖ KAKSISUUNTAISENA

- Sallittu koko moottoritiejaksolla Haaransilta – Haukipudas sekä keskikaistajaksolla Haukipudas - Räninperä
- Kriteerit käytölle:
 - Tieinfran vaurioitumisesta aiheutuva tai muu pitkäkestoinen häiriö (kestoarvio vähintään 24 h)
- Päätöksen tekee Pohjois-Pohjanmaan ELY-keskus keskusteltuaan eri viranomaisten kanssa
- Vaatimukset liikennejärjestelyille:
 - Nopeusrajoitus max. 60 km/h
 - Ohituskielto
 - Kaistojen erottaminen sulkulamellein
 - Ajokaistan päättymismerkit ohjeiden mukaisesti
 - Varoitusmerkit ajoradan kaventumisesta